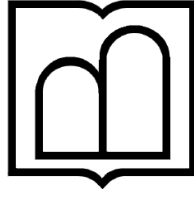

الله أكبر

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

بررسی درک اساتید بالینی و علوم پایه‌ی دانشکده‌ی دندانپزشکی اردبیل از مفهوم اصل اخلاقی
اتونومی در آموزش

اساتید راهنما:

دکتر علیرضا فتحی آذر

دکتر مهدی اجری

استاد مشاور:

دکتر حسن عدالت‌خواه

نگارش:

سعید یزدانی‌خواه

اسفند ماه ۱۴۰۲

کد پایان‌نامه: د/پ/۰۷۶

تقدیم به

پدر و مادر عزیز و مهربانم

که در سختی ها و دشواری های زندگی، همواره یاری دلسوز و خداکار

و پشتیبانی محکم و مطمئن برایم بوده اند.

تقدیر و سپاسگزاری

از اساتید راهنمای کراتقدر آقای دکتر علیرضا قحی آذر و دکتر مهدی اجری که وجودشان همیشه قوتی برای انجام کارهایم بوده است و بدون شک انجام این پایان نامه بدون کمک و راهنمایی های ارزنده آنها امکان پذیر نبوده است، کمال تشکر را

دارم.

از استاد فاضل و اندیشمند دکتر حسن عدالت خواه به عنوان استاد مشاور که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خود قرار

داده اند، کمال تشکر را دارم.

همچنین این جانب بر خود وظیفه میدانم در کسوت شاگردی از زحمات و خدمات ارزشمند اساتید کراتقدر دانشکده

دندانپزشکی اردبیل تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده

مقدمه: استقلال و اتونومی یک اصل اساسی اخلاق پزشکی و دندان پزشکی حرفه‌ای است؛ با این حال، مفهوم آن در ادبیات پزشکی، اخلاقی و همچنین اجرای عملی آن، هنوز چالش‌های مداومی را در عملکرد و آموزش پزشکی و دندان پزشکی ایجاد می‌کند؛ لذا این مطالعه با هدف بررسی درک اساتید بالینی و علوم پایه‌ی دانشکده‌ی دندان پزشکی از مفهوم اصل اخلاقی اتونومی در آموزش انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش کیفی و با رویکرد تحلیل محتوا پس از جلب رضایت مشارکت‌کنندگان از مصاحبه‌ی عمیق نیمه‌ساختارمند به صورت محاوره‌ای جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. جهت انتخاب مشارکت‌کنندگان از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد، در کل با مصاحبه با ۱۱ نفر از اعضای هیئت‌علمی بالینی و علوم پایه‌ی رشته‌ی دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل مصاحبه انجام گرفت، نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع داده ادامه پیدا کرد.

جهت آنالیز داده از رویکرد تحلیل محتوای کیفی به روش Elo و Kyngäs (۲۰۰۸) در سه مرحله: کدگذاری باز، ایجاد طبقه و انتزاعی‌سازی انجام شد. قبل از شروع کدگذاری باز، مصاحبه‌ی پیاده شده چندین بار خوانده شد تا اینکه درک کلی از مصاحبه‌ها حاصل شود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزار MAXQDA نسخه‌ی ۲۰۱۸ استفاده شد.

نتایج: در این مطالعه با کدگذاری باز، ۶۵۴ کد شناسایی گردید که با حذف کدهای مشترک و هم‌معنا در نهایت ۲۶۶ کد نهایی مورد بررسی قرار گرفت. در ارتباط با مفهوم اصل اخلاقی اتونومی ۱۰۸ کد شکل گرفت که بعد از ادغام ۴ طبقه عمومی (سازنده و مفید بودن، یادگیری خودم‌محور، اخلاق حرفه‌ای و نظم کلاس) و ۹ زیر طبقه شکل گرفت.

در ارتباط با مفهوم چالش‌های به‌کارگیری اصل اخلاقی اتونومی در آموزش ۱۵۸ کد شکل گرفت که بعد از ادغام ۷ طبقه عمومی (عوامل مرتبط با بیمار، قوانین و سیاست‌های آموزشی، مدیریت کلاس، ویژگی دانشجو، ویژگی استاد، محتوا آموزشی و منابع و امکانات آموزشی) و ۳۶ زیر طبقه شکل گرفت.

نتیجه‌گیری: دانشکده‌ی دندان پزشکی اردبیل برای به‌کارگیری اصل اخلاقی اتونومی در آموزش با چالش‌های زیادی روبرو بود که باید از طرف مسئولین و مدیران دانشگاه مرتفع گردد.

کلمات کلیدی: اتونومی، اخلاق، چالش.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
أ	چکیده
فصل اول: معرفی پژوهش	
۱	۱-۱. مقدمه، بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش
۳	۲-۱. اهداف پژوهش
۳	۳-۱. هدف کلی
۴	۴-۱. اهداف اختصاصی
۴	۵-۱. اهداف کاربردی
۴	۶-۱. سؤالات پژوهش
۴	۷-۱. تعریف واژه‌ها
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق	
۶	۱-۲. مقدمه
۶	۲-۲. مبانی نظری پژوهش
۶	۱-۲-۲. استقلال (اتونومی) در لغت
۶	۲-۲-۲. اتونومی در اصطلاح
۷	۳-۲-۲. اتونومی در آموزش
۸	۴-۲-۲. استقلال اخلاقی
۱۲	۵-۲-۲. استقلال در اخلاق زیستی
۱۴	۶-۲-۲. استقلال بیمار در اخلاق پزشکی
۱۶	۷-۲-۲. ماهیت استقلال بیمار
۲۰	۸-۲-۲. دیدگاه‌هایی درباره قلمرو استقلال بیمار
۲۰	۱-۸-۲-۲. اصولگرایی
۲۱	۲-۸-۲-۲. اصل کجستری (Casuistry)
۲۱	۳-۸-۲-۲. احترام به خودمختاری
۲۳	۴-۸-۲-۲. استدلال از منظر پیشگیری از سلطه‌ی پزشکان بر بیماران
۲۴	۵-۸-۲-۲. نظریه‌ی استدلال درمانی
۲۴	۶-۸-۲-۲. نظریه‌ی استدلال آگاهی کاذب
۲۵	۷-۸-۲-۲. استدلال اخلاقی
۲۵	۸-۸-۲-۲. عدم استقلال مطلق بیمار
۲۷	۹-۸-۲-۲. بی‌بهره و بی‌فایده بودن درمان
۲۸	۱۰-۸-۲-۲. قلمرو استقلال بیمار

- ۳۰-۲-۸-۱۱. استقلال بیمار در انصراف از درمان یا ادامه آن.....
- ۳۱-۲-۸-۱۲. استقلال بیمار در فوریت‌های پزشکی.....
- ۳۲-۲-۸-۱۳. تقابل اصل اتونومی با اصول سودرسانی و عدم اضرار.....
- ۳۳-۲-۸-۱۴. تعارضات اصل استقلال بیمار با اصول دیگر.....
- ۳-۲-۳. مروری بر پیشینه‌ی تحقیق.....
- ۱-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در ایران.....
- ۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج.....
- ۳-۳-۲. جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش.....

فصل سوم: مواد و روش‌ها

- ۱-۳. نوع مطالعه و روش پژوهش.....
- ۲-۳. جامعه‌ی آماری پژوهش.....
- ۳-۳. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.....
- ۴-۳. ابزار و روش گردآوری داده‌ها.....
- ۵-۳. زمان و مکان انجام پژوهش.....
- ۶-۳. متغیرهای پژوهش.....
- ۷-۳. روش‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
- ۸-۳. ملاحظات اخلاقی.....

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

- ۱-۴. رشته‌های اساتید هیئت‌علمی مورد مصاحبه.....
- ۲-۴. تبیین مفهوم اصل اخلاقی اتونومی در آموزش از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی بالینی و علوم پایه‌ی رشته‌ی دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل.....
- ۳-۴. تبیین چالش‌های به‌کارگیری اصل اخلاقی اتونومی در آموزش از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی بالینی و علوم پایه‌ی رشته‌ی دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل.....

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

- ۱-۵. بحث.....
- ۲-۵. نتیجه‌گیری.....
- ۳-۵. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش.....
- ۱-۳-۵. پیشنهادهای.....
- ۲-۳-۵. محدودیت‌ها.....
- منابع.....

فهرست جدول‌ها

عنوان

صفحه

جدول ۱-۳: متغیرهای مورد بررسی.....	۴۶
جدول ۱-۴: درصد فراوانی رشته‌های متخصصان مورد مصاحبه.....	۴۹
جدول ۲-۴: طبقه‌ی کلی، عمومی و زیر طبقات برای مفهوم اصل اخلاقی اتونومی در آموزش.....	۵۰
جدول ۳-۴: طبقه‌ی کلی، عمومی و زیر طبقات برای چالش‌های به‌کارگیری اصل اخلاقی اتونومی در آموزش.....	۵۲